

ivan supek

WESTERN ELECTRIC 300B

KRALJEVSKI ZVUKOPIS

Kada smo prije šest godina napravili test 300B cijevi, bio je to nesumnjivo najteži i najzahtjevniji test ikada u našem časopisu. Trojica recenzenata su tada kroz gotovo pola godine, i samostalno, i zajednički, preslušali osam različitih 300B cijevi na trima različitim platformamam (Audio Note, Cary Audio, Hajdinjak Audio) i nastojali vam što vjernije i objektivnije prenijeti svoja subjektivna zapažanja. Mislim da je to itekako značajno i danas (stoga ćemo taj test postaviti i na naše internetske stranice) jer većina audiofila ipak nema priliku poslušati sve te cijevi, a neki od njih bi sigurno željeli i nabaviti po još koju 300B inačicu. No, i tada je bio vrlo očigledan izostanak Electric 300B cijevi iz testa Western. Razlog? Ona je tada baš prolazila kroz jednu od svojih "loših" faza kada zapravo i nije bila u proizvodnji, pa zbog toga nije niti bilo hrvatskog zastupnika. U međuvremenu, situacija se promijenila, WE 300B je u stabilnoj proizvodnji i ima hrvatskog zastupnika koju ovu (pre)skupu cijev nudi po prilično razumnoj cijeni.

Rezime tadašnjeg testa (a i danas je situacija slična, uz napomenu da su u međuvremenu sve te cijevi dodatno unaprijeđene, što osobito vrijedi za Svetlanu) bio bi: slovački JJ nametnuo se kao nesumnjivi *best buy* uz ocjenu: "Volumen zvuka i osjećaj zraka je malo manji nego uz KR cijev, ali dostatan za čuvanje različitosti jer dosta dragocjenih detalja ulazi na prava mjesta. Ali u svemu ostalom ova se cijev gotovo ravnopravno nosi s KR cijevi. JJ ne povezuje sve sa svim u glazbi suvereno i na način TJ cijevi, ali sređuje detalje i drži razdvojene esencijalne tonske kvalitete, a tek u vrlo profinjenim odazivima i komunikaciji zvukova ona 'zastire' neke glazbene detalje. U odnosu na tu ponajbolju konkurenciju razlika se nalazi prvenstveno u sitnim detaljima. (AK)". Kao najbolje, tada su se izdvojile dvije tehnološki najnaprednije cijevi (i najskuplje) - kineska TJ 300B i češka KR 300B. Recenzent je tada za njih napisao "...ova cijev zadivljuje svojom brzinom, eksplicitnošću u prezentiranju glazbenog materijala, protočnošću glazbe koja je potpuno neopterećena. Mikrodinamički je koncizna i timbralno u suglasnosti sa živom izvedbom i tek se povremeno može ustvrditi da uzmanjka one romantične topline koju poslovično očekujemo od jedne triode. S obzirom na uzbudljivu prezentaciju glazbe bilo kojeg izričaja i pravca, držim da predstavlja najbolji izbor za one koji naginju takvoj dinamičnijoj prezentaciji glazbe, dok će za one druge, "romantičnije", timbralno bogata i s odličnom prezentacijom kritične sredine TJ predstavljati prvi izbor. (IP)".

Western Electric 300B

Western Electric 300B trioda svjetlo dana ugledala je 1937. godine, a napravljena je radi pojačanja telefonskih signala! No, vrlo brzo utvrđene su i njezine izvanredne zvučne kvalitete, pa se počinje sve više upotrebljavati i u audiju, pogotovo nakon Drugog svjetskog rata. WE 300B trioda postala je standardom i manje-više sve (i moderne) inačice pridržavaju se njezinih osnovnih specifikacija. U našem testu iz 2003. godine iznesen je detaljan opis tih karakteristika 300B triode (tipične karakteristike glase: grijanje katode 5V i 1,2 A, dok je anodni napon i struja maksimalno 450 V, odnosno 100 mA, uz disipaciju do 40 W prosječna trioda daje 8-12 W na izlazu). Početkom primjene tranzistora i u audiju '60-ih godina, ovaj rafinirani uređaj biva ubrzo "pregažen" i gurnut u potpuni zaborav, da bi ponovno uskrsnuo tek krajem osamdesetih godina prošloga stoljeća zaslugom nekolicine entuzijasta-recenzenata (npr. Jeana Hirage iz La Revue Du Son). U posljednje dvije dekade primjena i proizvodnja 300B triode u stalnom je rastu i ona se ponovno nametnula kao nezaobilazni reproduktor zvuka posebno drag iskusnim audiofilima koji prvenstveno cijene rafiniranost i timbralno bogatstvo, a Western Electric 300B trioda još uvijek je paradigmatički uzor za taj tip cijevi. Sve to pratio je podjednako snažan uzlet u proizvodnji pojačala posebno razvijenih za 300B triodu a i zvučnika veće osjetljivosti namijenjenih da budu korišteni upravo u takvim sustavima.

Zvukopis

Svaka od današnjih trioda, pogotovo onih *high-tech*, nastoji u nečemu biti bolja od izvornika - Western Electrica, a oni najbolji u tome uglavnom i uspijevaju. Pa će tako KR ponuditi znatno veću snagu i makrodinamiku, a i KR i TJ imaju bolju ekstenziju krajeva frekventnog opsega. TJ odlikuju i bogatija timbralna gustoća i definicija kritičnog srednjotonskog područja. No kada se sve zbroji, Western Electric ipak ima onu jedinstvenu magičnu kombinaciju zvučnih vrlima koje ju čine tako muzikalnom i ugodnom u najpozitivnijem smislu te riječi. Western Electric je još uvijek kralj koji glazbu čini magičnom i vječnom, čak i u "skućenim" kućnim uvjetima slušanja. Nedostatak joj je prvenstveno (pre)velika cijena, jer, promatrajući cijenu, ona svakako nije toliko bolja od TJ ili KR cijevi - no svi mi audiofili već odavno smo naučili da ta igra ne vrijedi u *high end* audiju, a nažalost, taj trend je i nadalje prisutan.

Zaključak tadašnjeg testa vrijedi i danas, a to je da su 300B cijevi prvenstveno namijenjene entuzijastima i da bi svaki takav audiofil trebao posjedovati barem 2-3 različita para i uživati u punom bogatstvu i raznolikosti 300B zvuka. Pa ako je WE 300B i nadalje najbolja cijev, ona bi trebala dopuniti vašu "kolekciju" (ako si to ikako možete priuštiti u ovim recesijskim vremenima), a ne istisnuti sve ostale 300B cijevi. Onima koji se još nisu upoznali s 300B zvukom, WE 300B dat će najbolji uvid u to zašto mnogi audiofili, uključujući i mene osobno, toliko vole taj zvuk.